

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

DĖL VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ TARNYBOS 2019 METŲ VEIKLOS ATASKAITOS

2020-05-04 Nr. NV-1214

Vilnius

Rengėjas: Viešųjų pirkimų tarnyba.

Tikslas: vykdyti Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatą – kiekvienais metais teikti Vyriausybei Viešųjų pirkimų tarnybos (VPT) veiklos ataskaitas.

Esmė:

- 2019 m. viešųjų pirkimų vertė sudarė 6,3 mlrd. Eurų (2018 m. - 5,2 mlrd. Eurų) arba 13 % BVP (2018 m. - 11,5 % BVP) bei sudarė 37 % (2018 m. - 33,8 %) valdžios sektoriaus išlaidų, pirkimus vykdė 4145 pirkimų vykdytojų (2018 m. – 3930);
- 2019 m. centralizuoti pirkimai sudarė tik 11,4 % nuo pirkimų vertės arba 3,8 % nuo pirkimų skaičiaus ir turi mažėjimo tendenciją;
- viešieji pirkimai, kuriems nustatyti aplinkos apsaugos kriterijai (žalieji pirkimai) 2019 m. turėjo sudaryti ne mažiau kaip 50 % pirkimų (skaičiuojant pagal skaičių ir vertę), tačiau jie sudarė tik 7,2 % pirkimų vertės ir 5,8 % pirkimų skaičiaus;
- inovatyvūs pirkimai turėjo sudaryti 2 % visų viešųjų pirkimų, tačiau šių pirkimų vertė 2019 m. buvo 1 mln. eurų ir tai sudarė 0,02 % bendros per 2019 metus sudarytų sutarčių vertės;
- eilę metų didėja „vieno tiekėjo“ (kai konkurse dalyvavęs vienintelis tiekėjas neturėjo konkurencijos) pirkimai: 2016 m. sudarė 42,4 %, o 2019 m. - 53 %;
- neskelbiamų derybų skaičius tarptautinės vertės pirkimuose išaugo daugiau negu dvigubai: 2019 m. – 192, 2018 m. – 90;
- Lietuvoje ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijus buvo pasirinktas 18 % tarptautinių pirkimų, kai tuo tarpu vidutiniškai ES šalyse – 42 %;
- Elektroninio aukciono procedūra Lietuvos viešuosiuose pirkimuose taikoma gana retai. 2019 m. pirkimų, kuriems taikytas elektroninis aukcionas, sutartis sudarė 17 pirkimų vykdytojų. Šių pirkimų vertė siekė 28,5 mln. Eur (2018 m. – 2,2 mln. Eur), tai sudarė 0,6 % bendros per šį laikotarpį sudarytų supaprastintų ir tarptautinių pirkimų sutarčių vertės. Kai tuo tarpu, vykdant elektroninį aukcioną, galima gauti didžiausią naudą, perkant didesnius kiekius standartinių prekių, paslaugų ar darbų tose srityse, kuriose didelė tiekėjų konkurencija;
- 2019 m. VPT suteikė konsultacijų į 19 600 užklausų (2018 m. – į 21 831 užklausą). VPT mokymuose dalyvavo 1652 pirkimų vykdytojų atstovai;
- 2019 m. parengtos naujos gairės šiomis temomis:

- Statybos darbų pirkimų gairės;
  - Lengvųjų automobilių viešųjų pirkimų gairės;
  - Degalų degalinėse pirkimo rekomendacijos;
  - Viešojo pirkimo ir pirkimo komisijos sudarymo ir jos veiklos organizavimo gairės.
- 2019 m. rinkos dalyviai VPT parengtų teisės aktų aiškumą, metodinių priemonių naudingumą (10 balų sistemoje) vertino 7,5 balo, kai planuota buvo 8 balai, t. y. kiek žemesnis, nei planuotas, vertinimo rezultatas;
  - 2019 metais VPT prevencine tvarka peržiūrėjo 170 (2018 m. – 217) pirkimų, kurių vertė 559 mln. Eurų. Pažeidimų nustatyta beveik pusėje tikrintų atvejų, t. y. 83 pirkimuose (vertė 264 mln. Eurų). Pirkimų vykdytojai 75 iš 83 atvejų (90,3 %) pirkimo dokumentų nuostatas pataisė arba pirkimus nutraukė, t. y. vykdė VPT rekomendacijas;
  - iš VPT atliktos pirkimų prevencinės peržiūros ryškėja tendencija, kad dažniausiai įstatymų ir (arba) su jų įgyvendinimu susijusių teisės aktų reikalavimų pažeidimų padaroma:
    - nustatant kvalifikacinius reikalavimus (41 proc.);
    - rengiant techninę specifikaciją (31 proc.);
    - nustatant ekonominio naudingumo vertinimo kriterijus ir nurodant jų vertinimo tvarką (21 proc.);
    - pirkimo objekto nepagrįstai neskaidant į atskiras dalis (7 proc.).
  - Teismuose 2019 m. nebuvo apskūstas nė vienas VPT priimtas sprendimas.

Dalykinio vertinimo išvada: siūlome VPT ataskaitą teikti Vyriausybės pasitarimui.

Patarėjas

Saulius Gaigalas

Saulius Gaigalas, tel. 870663789, saulius.gaigalas@lrv.lt